FAKULTNÁ NEMOCNICA NITRA

Špitálska č. 6,

950 01 Nitra

Vnútorný predpis o používaní obmedzovacích prostriedkov

Psychiatrickej kliniky FN Nitra

Stav dokumentu:	riadený dokument	**Vyhotovenie výtlačkov:**	2
Revízia:	0.0	**Počet strán:**	7
		Dátum schválenia:	05.11.2026
Spracoval a zodpovedá za obsah:	MUDr. Boris Čech, PhD. prednosta	**Podpis:**	
Kontroloval:	JUDr. Zuzana Koprdová právnička	**Podpis:**	
Zodpovednosť za riadenie dokumentu:	PaedDr. Magdaléna Šabíková	**Podpis:**	
Schválil:	MUDr. Ondrej Šedivý riaditeľ FN Nitra	**Podpis:**	

Evidencia zmien

Číslo revízie	Dátum revízie	Rozsah zmien
0.0		Nová riadená dokumentácia

Skratky

Skratka	Vysvetlenie/význam
FN Nitra	Fakultná nemocnica Nitra
Z. z.	Zbierka zákonov
PK FN Nitra	Psychiatrická klinika Fakultnej nemocnice Nitra
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva SR

Prílohy

Číslo	Názov	Označenie
1.	**Vzor zápisu o použití obmedzovacieho prostriedku**	

Článok I.
Účel a predmet vnútorného predpisu

Účelom tohto vnútorného dokumentu je upraviť podmienky, pravidlá a postupy používania obmedzovacích prostriedkov pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení v súlade s platnými právnymi predpismi Slovenskej republiky. Vnútorný dokument stanovuje jednotný postup zdravotníckych pracovníkov pri rozhodovaní o použití obmedzovacieho prostriedku, jeho realizácii, monitorovaní pacienta počas jeho použitia a vedení príslušnej dokumentácie.

Pri používaní obmedzovacích prostriedkov sa dôsledne rešpektujú práva pacienta, jeho ľudská dôstojnosť a zásada použitia najmenej obmedzujúceho opatrenia. Obmedzovacie prostriedky možno použiť len v prípadoch ustanovených právnymi predpismi, ak pacient svojím správaním bezprostredne ohrozuje seba alebo iné osoby a ak nie je možné vzniknutú situáciu zvládnuť menej reštriktívnymi postupmi.

Cieľom vnútorného dokumentu je zabezpečiť ochranu života a zdravia pacienta, zdravotníckych pracovníkov a ostatných osôb nachádzajúcich sa v zdravotníckom zariadení, ako aj vytvoriť jednotný, bezpečný a odborne správny postup pri používaní obmedzovacích prostriedkov.

Článok II.
Právny základ

Zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 9b), Vyhláška MZ SR č. 358/2023 Z. z., o používaní obmedzovacích prostriedkov a vedení registra obmedzovacích prostriedkov a súvisiace interné predpisy PK FN Nitra.

Článok III.
Vymedzenie základných pojmov

Na účely tejto tohto vnútorného dokumentu sa rozumie:

Obmedzovacím prostriedkom opatrenie použité na dočasné obmedzenie voľného pohybu alebo správania pacienta v prípadoch ustanovených právnymi predpismi.

Deeskalačnými technikami súbor komunikačných, terapeutických a organizačných postupov zameraných na upokojenie pacienta a zvládnutie rizikovej situácie bez potreby použitia obmedzovacieho prostriedku.

Fyzickým obmedzením krátkodobé obmedzenie pohybu pacienta prostredníctvom primeraných fixačných alebo znehybňovacích techník vykonávaných zdravotníckymi pracovníkmi.

Mechanickým obmedzením použitie schválených fixačných pomôcok, ktorými sa obmedzuje pohyb pacienta na nevyhnutne potrebný čas.

Farmakologickým obmedzením podanie lieku s cieľom zvládnuť nebezpečné správanie pacienta a zaistiť bezpečnosť pacienta alebo jeho okolia.

Izoláciou dočasné umiestnenie pacienta do priestoru určeného na bezpečný pobyt pacienta s cieľom predísť ohrozeniu života alebo zdravia.

Monitorovaním pacienta pravidelné sledovanie zdravotného stavu pacienta počas používania obmedzovacieho prostriedku a dokumentovanie zistených skutočností.

Protokolom o použití obmedzovacieho prostriedku záznam obsahujúci údaje o dôvode, spôsobe, priebehu a ukončení použitia obmedzovacieho prostriedku.

Registrom použitia obmedzovacích prostriedkov evidencia všetkých prípadov použitia obmedzovacích prostriedkov vedená zdravotníckym zariadením v rozsahu ustanovenom všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Článok IV.
Zásady používania obmedzovacích prostriedkov

Obmedzovacie prostriedky možno použiť len v prípade, ak je to nevyhnutné na ochranu života alebo zdravia pacienta alebo iných osôb a ak nie je možné dosiahnuť požadovaný účel menej obmedzujúcimi opatreniami. Pri ich použití sa vždy rešpektuje ľudská dôstojnosť pacienta, jeho zdravotný stav a individuálne potreby. Obmedzovací prostriedok sa použije v najmenšom potrebnom rozsahu a na nevyhnutne potrebný čas. Počas celej doby jeho použitia zdravotnícki pracovníci priebežne prehodnocujú dôvody jeho ďalšieho trvania a bezodkladne ho ukončia, ak pominú dôvody jeho použitia.

Článok V.
Indikácie použitia obmedzovacích prostriedkov

Obmedzovací prostriedok možno použiť v prípade, ak pacient svojím správaním bezprostredne ohrozuje svoj život alebo zdravie, život alebo zdravie iných osôb, prípadne ak sa prejavuje závažným agresívnym alebo autoagresívnym správaním. Obmedzovací prostriedok možno použiť aj v situáciách, keď správanie pacienta znemožňuje poskytnutie nevyhnutnej zdravotnej starostlivosti a nie je možné vzniknutú situáciu zvládnuť iným spôsobom.

Článok VI.
Postup pred použitím obmedzovacieho prostriedku

Pred použitím obmedzovacieho prostriedku sa vykoná zhodnotenie zdravotného stavu pacienta vrátane posúdenia možných príčin jeho správania. Zdravotnícki pracovníci sú povinní využiť primerané deeskalačné postupy, najmä verbálnu komunikáciu, upokojujúce techniky a ďalšie terapeutické alebo režimové opatrenia. Ak tieto postupy nevedú k zvládnutiu situácie a pretrváva bezprostredné ohrozenie, lekár rozhodne o

použití obmedzovacieho prostriedku. Dôvody použitia a predchádzajúce opatrenia sa zaznamenajú do zdravotnej dokumentácie pacienta.

Článok VII.
Druhy obmedzovacích prostriedkov

Fyzické obmedzenie
Mechanické obmedzenie
Farmakologické obmedzenie
Izolácia

Článok VIII.
Oprávnenie nariadiť použitie obmedzovacieho prostriedku a rozsah jeho použitia

O použití obmedzovacieho prostriedku rozhoduje lekár. Na psychiatrických oddeleniach a klinikách môže vo výnimočných a neodkladných situáciách rozhodnúť o použití obmedzovacieho prostriedku aj sestra so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria, pričom o tejto skutočnosti bezodkladne informuje lekára, ktorý následne rozhodne o ďalšom postupe.

Použitie obmedzovacieho prostriedku sa vykonáva za prítomnosti dostatočného počtu zdravotníckych pracovníkov tak, aby bola zabezpečená bezpečnosť pacienta aj zúčastneného personálu. Celý proces koordinuje lekár, ktorý určuje postup jednotlivých členov tímu a podľa potreby ordinuje medikáciu. Pacient je primeraným spôsobom informovaný o dôvodoch použitia obmedzovacieho prostriedku pred jeho použitím, počas jeho trvania a po jeho ukončení, ak to jeho zdravotný stav umožňuje.

Článok IX.
Monitoring pacienta a ukončenie použitia obmedzovacieho prostriedku

Počas používania obmedzovacieho prostriedku je pacient nepretržite sledovaný a pravidelne monitorovaný. Sestra vykonáva kontroly zdravotného stavu pacienta v 30 - minútových intervaloch a zaznamenáva ich do zdravotnej dokumentácie. Lekár vykonáva priebežné zhodnotenie stavu pacienta spravidla v 2-hodinových intervaloch. Ďalšie vedenie starostlivosti zabezpečuje lekár so špecializáciou v príslušnom odbore alebo lekár v špecializačnej príprave, ktorý vykonáva pravidelné kontroly v 4-hodinových intervaloch. Monitorovanie zahŕňa najmä sledovanie základných životných funkcií, psychického stavu, telesného komfortu, príjmu tekutín a potravy, hygienických potrieb a prípadných komplikácií súvisiacich s použitím obmedzovacieho prostriedku.

Používanie obmedzovacieho prostriedku sa ukončí bezodkladne po tom, ako pominú dôvody, pre ktoré bol použitý. O ukončení rozhoduje lekár na základe zhodnotenia zdravotného stavu pacienta a aktuálnej miery rizika. Ukončenie použitia obmedzovacieho

prostriedku sa zaznamená do zdravotnej dokumentácie vrátane času ukončenia a stručného zhodnotenia priebehu udalosti.

Článok X
Oznamovacie povinnosti a zdravotná dokumentácia

Po použití obmedzovacieho prostriedku PK FN Nitra zabezpečí splnenie všetkých oznamovacích povinností ustanovených právnymi predpismi. Použitie obmedzovacieho prostriedku sa oznamuje do 24 hod. zákonnému zástupcovi, do 48 hod. osobe určenej (ak si pacient určil) pacientom pri príjme, MZ SR, a to buď písomne alebo emailom. Informácie o použití obmedzovacieho prostriedku počas pracovných dní odosiela sociálny pracovník, v službe ÚPS službukonajúci lekár. Využitie obmedzujúcich prostriedkov, ktoré presiahlo 24 hodín sa hlási Krajskej prokuratúre a príslušnému Okresnému súdu do 24 hodín.

Každé použitie obmedzovacieho prostriedku sa zaznamenáva do zdravotnej dokumentácie pacienta a do protokolu o použití obmedzovacieho prostriedku. Dokumentácia obsahuje najmä dôvod použitia, druh použitého obmedzovacieho prostriedku, dátum a čas jeho začatia a ukončenia, údaje o osobe, ktorá jeho použitie nariadila a vykonala, záznamy o vykonaných kontrolách a ďalšie údaje ustanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Článok XI.
Register použitia obmedzovacích prostriedkov

PK FN Nitra vedie register použitia obmedzovacích prostriedkov podľa § 3 vyhlášky MZ SR č. 358/2023 Register sa vedie v písomnej forme a obsahuje všetky prípady použitia obmedzovacích prostriedkov v časovom slede.

Zápis obsahuje najmä:

- identifikačné údaje pacienta,
- dátum a čas začatia použitia,
- dátum a čas ukončenia použitia,
- druh a typ použitého obmedzovacieho prostriedku,
- dôvod použitia,
- vykonané deeskalačné opatrenia,
- meno a podpis osoby, ktorá použitie nariadila,
- meno a podpis osoby, ktorá použitie vykonala,
- záznamy o kontrolách pacienta,
- záznam o informovaní pacienta,
- záznam o splnení oznamovacích povinností.

Článok XII.
Záverečné ustanovenia

Tento vnútorný dokument je záväzný pre všetkých pacientov a zdravotníckych pracovníkov Psychiatrickej kliniky FN Nitra.
Originály dokumentu sú uložené na Referáte riadenia kvality a na Psychiatrickej klinike FN Nitra.
Vnútorný predpis o používaní obmedzovacích prostriedkoch na Psychiatrickej klinike nadobúda účinnosť dňom 06.11.2026.